

ABSTRAKT

Variabilita ve velikosti vajec v rámci ptačího druhu odráží rozdílné investice do rozmnožování a vedle vnitřních omezení a kvalit konkrétních samic může být ovlivňována i faktory vnějšího prostředí. Velikost vejce navíc do značné míry předurčuje osud vylíhlého mláděte. Porozumění faktorům ovlivňujícím přežívání mláďat prekociálních ptáků je klíčové nejen z hlediska lepšího pochopení rozmanitosti životních strategií, ale i pro efektivní ochranu ohrožených druhů.

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*) je vhodným modelovým druhem pro studium vlivu klimatických proměnných na velikost vajec, stejně jako zkoumání faktorů ovlivňujících přežívání kuřat. V období 1988–2014 během 13 hnízdních sezón byla na Českobudějovicku změřena vejce v 714 hnízdech čejky chocholáté a v letech 2013–2014 byla sledována kondice, růst a přežívání 293 čejčích kuřat ze 100 rodinek na 37 lokalitách.

Množství srážek v březnu pozitivně ovlivňuje velikost vajec v průběhu celé sezóny. Mrazivé březnové teploty mají na velikost vajec snesených v březnu negativní vliv. S vyšším srážkovým úhrnem v březnu roste velikost březnových vajec a zároveň má úbytek průměrné velikosti vajec v sezóně větší sklon. Tento úbytek je zvýšen i menšími srážkami v dubnu. Vliv biotopu není významný.

Hmotnost i kondice vylíhlých kuřat pozitivně koreluje s velikostí vejce a tato kondiční výhoda je patrná také u starších kuřat. Lepší tělesnou kondici mají kuřata na podmáčených stanovištích a za přítomnosti samce u rodinky. Průměrná kondice je nejvyšší v biotopech: úhor, dno rybníka, louka, hnojiště. Kondici kuřat neovlivňuje vzdálenost přesunu rodinky. Denní přírůstek hmotnosti kuřete je největší okolo 20. dne věku kuřete a je pozitivně ovlivňován přítomností mokřiny.

Poměr pohlaví kuřat v rodince byl v obou letech vychýlen ve prospěch samic. Tato neočekávaná patrnost může mít zásadní dopad na poměr pohlaví v dospělosti a může vytvářet selekční tlak na udržování polygynních párovacích systémů a převažující rodičovskou péči samice.

KLÍČOVÁ SLOVA

bahňáci, čejka chocholátá, klimatické faktory, kondice, kuřata, ochrana, poměr pohlaví, predace, prekociálnita, potravní nabídka, přežívání, růst, velikost vajec, životní strategie